

Den 19. december 2021
MIM 109-21

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens forslag til to gennemførelsesretsakter om afvisning af godkendelse af anvendelsen af højtemperaturs stenkulstjære (CTPHT) som proceskemikalie i produktion af lerduer i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH) (komitesag)

KOM-dokumenter foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat to forslag til gennemførelsesretsakt om afvisning af godkendelse af anvendelse af stoffet højtemperaturs stenkulstjære (CTPHT) som proceskemikalie i produktion af lerduer henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH) (komitésag). Forslagene afviser tilladelse til fortsat anvendelse af højtemperaturs stenkulstjære (CTPHT) som proceskemikalie i produktion af lerduer for den spanske virksomhed Bilbaina de Alquitrans S.A på to fabrikker og for den tjekkiske virksomhed DEZA a.s. på tre fabrikker. Afvisningerne gives efter optag på godkendelseslisten, bilag XIV i REACH, med "solnedgangsdato" den 4. oktober 2020 og gælder fra vedtagelsesdatoen af forslagene. Forslagene blev drøftet på et videomøde i REACH-komiteén d. 22. september og er nu sat til afstemning i skriftlig procedure med frist den 3. januar 2022. Forslagene forventes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet - ej heller statsfinansielle konsekvenser. Forslagene forventes ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark, da der i vid udstrækning anvendes alternative bindemidler i produktionen af lerduer. Regeringen ønsker generelt at begrænse anvendelse af særligt problematiske stoffer i de tilfælde, hvor der ikke kan demonstreres sikker brug, eller hvor der findes egnede alternativer. De beskrevne risikohåndteringsforanstaltninger og anvendelsesforhold er ikke tilstrækkelige til at sikre et beskyttelsesniveau, der svarer til det danske, og udledningen til miljøet er ikke minimeret. Der findes egnede og kommercielt tilgængelige alternativer til den specifikke anvendelse. Kommissionens forslag afviser derfor godkendelse. Regeringen vurderer, at der ikke er redegjort for et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau, samt at det er muligt at anvende alternativer. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslagene.

Baggrund

Kommissionen har fremlagt forslag til gennemførelsesretsakter om afvisning af godkendelse af anvendelsen af stenkulstjære i produktion af lerduer.

Forslagene er fremlagt i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH). Forslagene har hjemmel i REACH-forordningens artikel 64, stk. 8.

Forslagene behandles i en undersøgelsesprocedure i REACH-komiteen. Afgiver komitéen en positiv udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver komitéen en negativ udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen ikke forslaget, idet Kommissionen inden for to måneder kan forelægge komitéen et ændret forslag eller indenfor en måned kan forelægge forslaget for appeludvalget. Afgives der ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, kan Kommissionen indenfor to måneder forelægge komitéen et ændret forslag eller indenfor en måned forelægge forslaget for appeludvalget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en negativ udtalelse om forslaget, kan Kommissionen ikke vedtage forslaget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en positiv udtalelse, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver appeludvalget ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, kan Kommissionen vedtage forslaget.

Forslagene blev drøftet på et videomøde i REACH-komiteen d. 22. september 2021 og er nu sat til afstemning i skriftlig procedure med frist den 3. januar 2022.

Formål og indhold

REACH-forordningens afsnit VII indeholder en godkendelsesordning for særligt problematiske stoffer. Godkendelsesordningens formål er at sikre, at det indre marked fungerer efter hensigten, samtidig med at det sikres, at risici i forbindelse med særligt problematiske stoffer er tilstrækkeligt kontrolleret, og at disse stoffer efterhånden erstattes af egnede alternative stoffer eller teknologier, hvis disse er økonomisk og teknisk levedygtige, jf. REACH artikel 55.

Processen med udfasning af særligt problematiske stoffer starter ved optagelsen af stoffet på kandidatlisten, hvor en del virksomheder begynder arbejdet med at skifte til egnede alternativer. Udfasningsprocessen fortsættes ved optagelse på REACH-forordningens bilag XIV (fortegnelse over stoffer, der kræver godkendelse), hvorefter flere virksomheder forventes at udfase stofferne. I sidste ende skal de virksomheder, der stadig har et behov for markedsføring eller anvendelse af stofferne, ansøge om og få godkendelse hertil, idet de skal dokumentere tilstrækkelig kontrol af risici, eller at de socioøkonomiske fordele opvejer risici.

Forordningens bilag XIV indeholder de stoffer, for hvilke der kræves en godkendelse, før de kan markedsføres eller anvendes efter den såkaldte "solnedgangsdato" (dvs. den dato, hvor anvendelse skal ophøre, med mindre der er indsendt en ansøgning om godkendelse). I ansøgningen om godkendelse af fortsat markedsføring eller anvendelse skal virksomheden godtgøre, at stoffet kan anvendes sikkert, og at der ikke findes egnede alternativer. I de tilfælde, hvor behandling af sagen er påbegyndt efter solnedgangsdatoen, gives godkendelsen fra vedtagelsesdatoen, jf. REACH Afsnit VII.

Forslagene til gennemførelsesretsakter vedrører en forvaltningsafgørelse, hvorefter Kommissionen træffer afgørelse vedrørende ansøgning fra virksomhederne Bilbaina de Alquitrans S.A og DEZA a.s. fra henholdsvis Spanien og Tjekkiet om afvisning af samlet anvendelse af op til ca. 20.000 tons om året af højtemperatures stenkulstjære (CTPHT):

1. Til anvendelse som bindemiddel i produktionen af lerduer.

Bilbaina de Alquitrans og DEZA fremsendte den 20. marts 2019 ansøgninger om godkendelse af højtemperatures stenkulstjære (CTPHT) til ovennævnte anvendelse. Ansøgningerne har i henhold til procedurerne i REACH-forordningen været behandlet af det Europæiske Kemikalieagentur, ECHA, i

udvalgene for risikovurdering, RAC, og socioøkonomisk vurdering, SEAC, som den 10. december 2020 har afgivet følgende udtalelser:

- **RAC** konkluderede, at der ikke kan fastsættes en nedre grænse for, hvornår CTPHT er kræftfremkaldende eller for stoffets miljøeffekter som meget persistent, meget bioakkumulerbar og toksisk. Udvalget konkluderede endvidere, at de risikohåndteringsforanstaltninger og anvendelsesforhold, som er beskrevet i ansøgningen, ikke er passende og effektive i forhold til at begrænse risikoen for arbejdstagere og den generelle befolkning via miljøet. RAC var ikke i stand til at foreslå krav til godkendelserne, som ville sikre, at risikohåndteringsforanstaltninger og anvendelsesforhold var passende og effektive.
- **SEAC** konkluderede, at ansøgerne ikke har demonstreret, at der på nuværende tidspunkt ikke findes alternative stoffer eller teknologier, som er teknisk og økonomisk gennemførlige for ansøgeren. SEAC konkluderede, at ansøgernes substitutionsplaner ikke er troværdige. SEAC har desuden konkluderet, at de socioøkonomiske fordele ved fortsat anvendelse udgør 0,5-5 mio. euro om året og kan medføre udledning af samlet 140-1400 tons om året af polycykliske aromatiske hydrocarboner (PAH'er) til miljøet. SEAC har væsentlige betænkeligheder ved ansøgernes vurdering af socioøkonomiske fordele og risici forbundet med fortsat anvendelse. SEAC har anbefalet ikke at give en godkendelse.

Kommissionen anbefaler på ovenstående baggrund, at der afvises at give godkendelse.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslagene til gennemførelsesretsakter.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslagene er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Kommissionens forslag til gennemførelsesretsakter under REACH-forordningen har direkte retsvirkning i Danmark og skal ikke implementeres i dansk ret.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslagene har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Forslagene har ingen statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget. Forslagene skønnes ikke at medføre nævneværdige erhvervs- eller samfundsøkonomiske konsekvenser.

En vedtagelse af forslagene skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark, men skønnes at påvirke beskyttelsesniveauet i EU positivt.

Høring

Et notat om forslagene har været i skriftlig høring i EU-Miljøspecialudvalget, hvor der er indkommet høringssvar fra Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), som støtter regeringens holdning.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslagene i andre medlemsstater.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er regeringens generelle holdning, at de særligt problematiske stoffer, som er prioriteret og optaget på REACH, Bilag XIV, som udgangspunkt skal erstattes af egnede alternative stoffer eller teknologier, hvis disse er økonomisk og teknisk levedygtige. Indtil dette kan opnås, skal risici ved fortsat anvendelse være tilstrækkeligt kontrolleret, eller de socioøkonomiske fordele ved fortsat brug skal opveje eventuelle risici for mennesker og miljø. Regeringen finder, at der ikke er redegjort for et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau svarende til det danske, og at der findes egnede alternativer til den specifikke anvendelse. Regeringen agter på den baggrund at støtte kommissionens forslag om at afvise godkendelse.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.